

ACC. N:R. 4482

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: P. E. Sandgren
 Härad: L. Möre Adress: Täryd
 Socken: Karlslanda Berättat av: Densamme
 Uppteckningsår: 1935 Född år 1853 i Stiby

Uppteckningen rör sid
Läder- och skinnberedning. 1-5

Skriv endast på denna sida!

5 sid.

L Ä D E R B E R E D N I N G.

I början på 1800 talet fanns här i Kalmar län ej någon fackman i läderberedning. Då fingo bönderna barka sina hudar och skinn efter egen metod. För övrigt fick skomakaren göra det övriga arbetet så att det kunde sättas om en läst, sedan tillkom ~~fack~~ fackman i läderberedning. Då hudar eller skinn inlämnades till beredning fick ägaren ett intyg att det emottagits en hud eller skinn, till beredning, av sulor eller svart läderöo.,, Fåsskinn med ull på beredes till sämskberedning, garvaren svarar för godset ett och ett halvt år, utlöses ej varan ~~på~~ ~~nya~~ under denna tid fick den säljas för arbetslöns betäckande. Då rålädret kom in lades det i vatten i 2 eller 3 dagar, därefter beskars och rengjordes allt köttslans, efter denna rengörning lades hudarna i ett stort kar, som vartillsatt med vatten och kalk i vilket det fick ligga i 3 å 4 veckor, eller

tills håret lossnade. Det måste upptagas 2 gånger i veckan och lagen omröras . Sedan lades huden på en lång bom och med långa knivar avskrapades håret, härefter lades den i rent vatten för utlakning av kalken. Därefter lades den i ett annat kar, som var~~ox~~ tillsatt av hönsgödsel och vatten, där skulle den ligga i 8 dagar och detta vatten skulle omröras varje dag sedan övergick man huden med en pimpsten, därefter med vass kniv för att utpressa kalksyran som gödslen hade utlöst, härefter lades den i ett annat kar med barksyra uti, här måste hudarna omröras 2 gånger om dagen, efter 14 dagar skulle den urlkade barken^a upphåvas och ny bark påfyllas. Denna procedur pågick i 2 månader, sedan upptogs huden och falsades så att den fick lika tjocklek överallt, därefter smordes den med en smörja som bereddes av sältran o talg upphängdes till torkning. Efter smörjans intorkande lades huden på ett stort bord och utvaskades med smågjärn, tills den blev slät. Smordes

sedan för andra gången, svartades med hemberedd svarta, efter denna procedur smordes den på båda sidor, efter smörjningen arbetades smörjan in i lädret med ett slags krusbräde, här-
efter lades på bordet för att utvaskas för andra gången.
Skulle det bliva pricknerv körde man över huden med en järn-
rulle som intryckte dessa prickar i huden. Därefter översmor-
des huden med ren tran. Svarta skinn bereddades på samma vis.

Sämskberedning.

Förberedningen är lika med föregående, dock att dessa skinn ej får tillsättas med kalk. Här tillsättes en blandning av salt, alun, äggula, o vatten i ett kar i vilket skinnen efter rengöring av ullen nedlägges, ~~ixakt~~ karet omröres varje dag en månads tid, därefter upphänges till torkning, sedan utspännes skinnet med en därtill gjord järnspade till skinnet blir mjukt, därefter insättes det i en ram som håller det samma fast, det skulle sedan enligt garvarespråket slicktas, skinnet blev efter denna^a procedur vitt omjukt, samt färdigt till försä

Sullädersberedning.

Förberedningen är lika med föregående, härefter hänges huden i en dragfri källare där det hänges 2 å 3 hudar på varandra på varje stång tills håret lossnat. Detta avskrapas sedan med knivar renfalsas på köttssidan urvattnas 2 dagar sedan nedlägges i ett kar med svag barksyra uti för att få den brun färg, därefter tillsättes en stark lut som tillsättes av jäder o vatten (parma) I denna lut få huden ligga i fjorton dagar, men upptages och nedlägges för varje dag, till den blir uppsvälld och får den tjocklek som huden skall ha. Efter denna utsvällning skäres huden o 2 halvor dessa nelägges i ett kar så stort stt hela huden få plats att ligga så lång den är, i botten på karet strös ett tjockt lager med malen ekbark, därpå lägges en hud o återigen bark o fortsättes med bark mellan varje hud till karet blir fullt. Härefter fylles karet med vatten, häri får hudorna ligga i

2 månader sedan upptages bark o hud och omlägges med en
ny bark på samma sätt i 3 månader därefter ombytes för 3dje
gången då de få ligga i 4 månader upptages sedan och torkas
manglas på stenbord med mangelkula till de bliva släta o blanka
påstrykes med tunn fernissa.

Härefter lägges sulphaturna
i en press i 8 dagar
alt arbetet göres för hand, utan
maskiner